

офіційності, стильової однорідності, нейтральності, нормативності, не відповідають естетичним критеріям щодо термінів. Про можливість використання професіоналізмів у тексті закону йдеться лише у виняткових випадках, коли сленговий вираз, як і професіоналізм, стає більш поширеним у загальному вжитку, ніж офіційний синонім і його напівофіційний характер вже не відчувається мовцями через повсякденне й усталене використання (напр., легалізація (відмивання) грошей).

Для мінімізації використання вузькофахової лексики та професіоналізмів слід переносити значну частину регулювання питань, що потребують використання значної кількості таких вузькогалузевих термінів та понять, на рівень більш низького за юридичною силою акта, розрахованого на використання переважно спеціалістами.

Отже, текст закону має створюватись із урахуванням загальних функціонально-стильових властивостей мови законодавства, тематики і жанрової специфіки законодавчого акта, демонструвати зразкове літературне мовлення, високу нормативно-правову якість тексту, системність, поняттєво-термінологічну узгодженість із чинним законодавством та мовностилістичну досконалість.

Бабаніна В.В., доцент кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПОНЯТТЯ ДЖЕРЕЛА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Питання про джерела певної галузі законодавства, в тому числі й кримінального, є надзвичайно важливим і принциповим, оскільки його з'ясування: 1) орієнтує на розкриття сутності та призначення даної галузі; 2) дозволяє встановити властиві тільки їй специфічні риси та особливості; 3) впливає на реалізацію правозастосовної діяльності; 4) сприяє здійсненню належного порівняння з відповідною галуззю законодавства в іноземних державах тощо. Однак, відповідь на питання про джерела кримінального права потребує попередньої відповіді на питання

про те, що розуміється під джерелом кримінального права, яке співвідношення між термінами “джерело кримінального права” і “джерело кримінального законодавства”. Багато вчених їх не розмежовують описуючи джерела кримінального права, надаючи їм назву джерела кримінального законодавства. При цьому визначення терміна “джерело кримінального права” чи “джерело кримінального законодавства” здебільшого, взагалі не дається. Однією з причин такого непорозуміння є невизначеність самого поняття “джерело кримінального законодавства” та його видів.

Поняття “джерело права” більше двох тисяч років є однією з фундаментальних категорій юриспруденції. На сьогоднішній день хоча і існують численні теорії, гіпотези, вчення та концепції, про їх походження, дієвість та системність, однак об’єднати погляди вчених на сутність та зміст цих явищ дійсності не можливо. На наш погляд, якщо ототожнювати джерела кримінального права та джерела кримінального законодавства, то необхідно підкреслити, що йдеться саме про законодавче розуміння (розуміння джерел законодавства).

Так, за словами П.П. Андрушка, під джерела кримінального права розуміють правові позиції (нормативні приписи, акти офіційного тлумачення кримінального закону, судові прецеденти) імперативного (обов’язкового) характеру, висловлені уповноваженим органом (законодавцем, судом), в яких містяться норми права чи дається їх тлумачення, що є обов’язковими для органу (особи), який (яка) здійснює застосування кримінального закону, і на які має бути посилення у прийнятому ним процесуальному акті (постанові, вирoku, ухвалі).

Джерелами кримінального права як галузі права можуть і мають визнаватись лише ті акти, в яких викладені правові позиції органів, що згідно із законом уповноважені їх надавати (у нормативно-правових актах) чи висловлювати. Останнє стосується правових позицій Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України і Верховного Суду України, прийнятих останнім з підстав і в порядку, встановлених статтями 400¹²-400²⁵ КПК України (1960 р.). Правові позиції, викладені названими судовими органами у прийнятих ними актах, підлягають обов’язковому врахуванню і застосуванню органами

досудового слідства і судом при обґрунтуванні рішень, що ними приймаються.

Однак, на нашу думку, визначення джерел кримінального права повинно бути обумовлено розумінням права в широкому значенні. Виходячи з такого розуміння, пропонується під джерелами кримінального права України розуміти форми закріплення норм, що регулюють кримінальне законодавство, які виражені в Конституції, Кримінальному кодексі України, міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, законах, рішеннях Конституційного Суду України, Європейського Суду з прав людини, постановях Пленуму Верховного Суду України та відомчих нормативних актах.

Тихонова О.В., доцент кафедри економічної безпеки Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ “БЕЗПЕКА” ЯК ЮРИДИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Сьогодні дефініція “безпека” є загальновживаною. У різних словосполученнях її використовують як на побутовому рівні (“безпечне життя”, “безпечні продукти харчування” тощо), так і в законодавстві. Приклади використання зазначеного терміна у законодавстві зустрічаються у багатьох нормативно-правових актах.

Незважаючи на те, що термін “безпека” вживається у повсякденному житті, на сам перед слід вести мову про наповнення зазначеного терміну спеціальним правовим (юридичним) змістом, який відображає сутнісні риси правової дійсності. На теперішній час автентичне тлумачення терміну “безпека” у чистому вигляді відсутнє. Але роз'яснення словосполучень, утворених з цим терміном, зустрічається в різних нормах вітчизняного права. Наприклад, у Законі України “Про основи національної безпеки України” національна безпека визначена як захищеність та наведений перелік об'єктів, які повинні бути захищеними для того, щоб була забезпечена